

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ



# حقوق کودک در اسلام به زبان ساده

مؤلف  
پژمان چراغی  
معین رحمانی فر

انتشارات فرزندگان دانشگاه

۱۳۹۷

سرشناسه	: چراغی، پژمان، ۱۳۶۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: حقوق کودک در اسلام به زبان ساده / مولف پژمان چراغی؛ معین رحمانی فر.
مشخصات نشر	: تهران: فرزاتگان دانشگاه، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۶۴ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۱۲۸-۸-۳
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: حقوق کودک -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	: Children's rights -- Religious aspects -- Islam
موضوع	: والدین و کودک (فقه)
موضوع	: Parent and child (Islamic law)
شناسه افزوده	: رحمانی فر، معین، ۱۳۷۳-
رده بندی کنگره	: ۴/ج۴/۱۳۹۷/BP۲۵۳
رده بندی دیویی	: ۶۴۴/۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۴۷۲۷۳۲

## اشارات فرزاتگان دانشگاه

# حقوق کودک در اسلام به زبان ساده

تألیف: پژمان چراغی - معین رحمانی فر

ناشر: فرزاتگان دانشگاه

ناظر فنی: محسن فاضلی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۷

شمارگان: ۲۰۰۰ جلد

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۱۲۸-۸-۳

مرکز فروش: تهران، میدان انقلاب، خ منیری جاوید، کوچه مینا، پلاک ۲۹، طبقه سوم

۰۲۱۶۶۹۷۹۵۱۹ - ۰۲۱۶۶۹۷۹۵۲۶

## فهرست مطالب

۷.....	پیشگفتار.....
۱۵.....	بخش اول.....
۱۵.....	بررسی جایگاه حقوق کودک و نوجوان در اسلام.....
۴۵.....	بخش دوم.....
۴۵.....	کودک از منظر کنوانسیون حقوق کودک.....
۵۹.....	منابع و مآخذ.....



تقدیم به :

گوهر بی مثال زندگی

**مادر**





## پیشگفتار

« اکر ما اولاد کم و احسنوا آدابکم فرزندانان را گرامی بدارید و با آداب و روش پسندیده با آنان رفتار کنی.» پیامبر اکرم (ص) چون سرو کارت با کودک فتاد پس زبان کودکی باید گشاد. کودکان و نوجوانان در روند رشد و بلوغ و پس از آن برای ورود به جامعه دارای نیازهای اساسی هستند که چنانچه به نیازهای واقعی آنان در دوران کودکی و نوجوانی توجه نشود چه بسا خسارت‌های غیر قابل جبرانی بر جامعه تحمیل خواهد شد. در واقع این نیازها از حقوق کودکان به شمار می‌آید که باید بدان توجه نمود. نیازهای کودک در برهه‌ای از زمان از دیگر زمان‌ها ویژگی و اهمیت فوق‌العاده‌ای دارد. در این میان حقوق کودک نه تنها به عنوان یک تکلیف بر عهده‌ی والدین است، بلکه جامعه (قدرت عمومی) نیز با توسعه سیستم‌های حمایتی و نظارتی نسبت به احقاق حق کودکان به عنوان آسیب‌پذیرترین اقشار جامعه از آن دفاع نموده و برنامه‌ریزی هدفداری را جهت رسیدن به هدفهای متعالی از ره‌آورد آن برای این گروه مورد توجه قرار می‌دهد. بی‌گمان بشریت در ادوار مختلف زندگی از پدیداری عالم تاکنون به طرق مختلف، هر چند سعی نموده، نگرش‌های نوینی را بر ارتقاء سطح فرهنگ جامعه مبتنی بر واژگان حقوقی داشته و آن را در اجتماع نهادینه کند، ولی از طرفی نیازهای اساسی آن در این بخش، یعنی کودکان، با غفلت‌های فراوانی همراه بوده و این نونهالان معصوم به طرق

مختلف مورد آزار و اذیت قرار گرفته‌اند، که ناشی از زیر پا نهادن حقوق واقعی آنان است.

برده‌داری، بهره‌کشی به اشکال مختلف، تجاوز، آسیب‌های روانی و جسمی و محرومیت از آموزش، بخشی از تضييع حقوق کودکان است. با ظهور مکاتب جهانی و پیشرفت روزافزون حقوق فردی و اجتماعی و همچنین ارتقاء آگاهی‌های عمومی و توسعه دولت‌ها و وظایف ذاتی حکومت به عنوان دفاع از منافع و مصالح عمومی این مهم حس شد که کودکان و نوجوانان به عنوان کسانی که اجتماعات آینده را تشکیل می‌دهند و کسانی که با بارور شدن فکر آنان بسیاری از مشکلات آتی جامعه که احتمال وقوع آن به جهت عدم انجام آن تحت عنوان ترک فعل با آن روبرو خواهد شد، جلوگیری می‌گردد. بدین مضمون سعی شد بستر مناسب جهت احقاق حقوق کودک و نوجوان و یا جلوگیری از پایمال نمودن آن در جوامع نضج گیرد. یکی از مکاتبی که به حقوق کودکان توجه جدی نموده و به حقوق کودک از انعقاد نطفه در رحم مادر تا مراحل بعد از آن را مورد توجه قرار داده است، مکتب اسلام است. این مکتب در مبانی خود حتی حقوق کودک را به نحوه‌ی مراوده والدین قبل از بچه دار شدن ارتباط می‌دهد و نگاه ژرفی را در این حوزه بوجود می‌آورد. آنچه که از مفاهیم اسلامی و آیات قرآن کریم و روایت‌های پیامبر مکرم اسلام (ص) و سیره‌ی ائمه‌ی معصومین (ع) بر می‌آید، کودک دارای عواطف